

حكم مخدرات در اسلام

تأليف:
قريب الله مطيع

این کتاب از سایت کتابخانه عقیده دانلود شده است.

www.aqeedeh.com

book@aqeedeh.com

آدرس ایمیل:

سایت‌های مفید

www.aqeedeh.com

www.islamtxt.com

www.ahlesonnat.com

www.isl.org.uk

www.islamtape.com

www.blestfamily.com

www.islamworldnews.com

www.islamage.com

www.islamwebpedia.com

www.islampp.com

www.videofarda.com

www.nourtv.net

www.sadaislam.com

www.islamhouse.com

www.bidary.net

www.tabesh.net

www.farsi.sunnionline.us

www.sunni-news.net

www.mohtadeen.com

www.ijtehadat.com

www.islam۴۱۱.com

بسم الله الرحمن الرحيم

فهرست مطالب

فهرست مطالب	۳
مقدمه‌ی مترجم: فضیلت رزق حلال	۴
تعریف مواد مخدر	۹
تعریف لغوی مواد مخدر:	۹
تعریف اصطلاحی مواد مخدر:	۹
انواع مواد مخدر:	۹
حکم مواد مخدر	۱۱
دلیل از قرآن کریم:	۱۱
دلیل از سنت مطهر:	۱۵
دلیل اجماع:	۱۶
دلیل قیاس:	۱۶
حکم زراعت و تجارت مواد مخدر	۱۸
حکمت در حرام بودن مواد مخدر	۲۲
فتاوی‌ای علما و فیصله‌های سازمان‌های جهانی در مورد مواد مخدر	۲۹
* فتاوی‌ای علما در باره مواد مخدر:	۲۹
فیصله سازمان‌های بین‌المللی درباره مواد مخدر:	۳۳
جزای معتاد، رواج دهنده، قاچاقبر، و کشاورز مواد مخدر:	۳۵
اول: - جزای شخص معتاد به مواد مخدر:	۳۵
دوم: جزای رواج دهنده مواد مخدر:	۳۶
سوم: جزای قاچاق بران مواد مخدر:	۳۷
چهارم: جزای کشاورزان مواد مخدر:	۳۸

مقدمه‌ی مترجم

فضیلت رزق حلال

ستایش و سپاس خداوند عالمیان را ست، آن ذاتیکه آفریننده زمین و آسمان است، ذاتیکه انسان را بیافرید و بر همه مخلوقاتش برتری داد. درود و سلام فراوان بر رسول گرامی ما حضرت محمد ﷺ، آنکه بشریت را از تاریکی به روشنی رهنمون فرموده. همه پاکی‌ها را حلال، و از پلیدی‌ها باز داشتند.

وبعد:

خداوند ﷻ زمین را برای انسان هموار ساخت و همه چیزها را برایش مسخر گردانید تا از آن بطور درست و در راه درست استفاده نماید، و بخاطر بدست آوردن روزی حلال بکوشد، تنبلی و سستی را به بهانه این و آن به خود راه ندهد. انسان زحمتکش با هر نوع پیشه و حرفه مباح، نزد مردم محبوب و محترم است، چنانکه انسان بی کار و تنبل که بار دوش دیگران است، سبک، و از نظرها افتاده می‌باشد.

اسلام کار و پیشه را محترم شمرده هرگز اجازه نمی‌دهد تا شغلی یا پیشه‌ای که از آن روزی حلال بدست می‌آید مورد تمسخر قرار گیرد پیامبر بزرگ اسلام حضرت محمد ﷺ یاران خود را همیشه توصیه به کار و عمل می‌نمودند چنانکه فرموده اند: (اگر کسی از شما ریسمانی را گرفته و هیزم بر پشت خویش بیاورد، و آنرا بفروشد، خداوند ﷻ رویش را از آتش دوزخ باز می‌دارد)^(۱).

مسلمان می‌تواند از راه‌های زیادی روزی حلال را بدست آورد مثلاً از راه زراعت، تجارت، صنعت و یا هر پیشه دیگری و یا وظیفه که مبتنی بر حرام نبوده و معاونت در ظلم و تجاوز بالای دیگران نباشد.

خداوند ﷻ می‌فرماید: ﴿كُلُوا مِنْ طَيِّبَاتِ مَا رَزَقْنَاكُمْ وَلَا تَطْغَوْا فِيهِ فَيَحِلَّ عَلَيْكُمْ

غَضَبِي وَمَنْ يَحِلَّ عَلَيْهِ غَضَبِي فَقَدْ هَوَىٰ﴾ طه: ۸۱

ترجمه: (و بخورید از چیزهای پاکیزه ای که برای شما روزی گردانیده ایم ولی در استفاده از آن افراط نکنید تا مبادا خشم من بر شما فرود آید و بر کسی که خشم من فرود آید واقعاً که هلاک می‌شود).

ولی بعضی پیشه و حرفه‌های هست که اسلام آنرا بر امت محمد ﷺ حرام قرار داده است، چون بر اخلاق و آداب و آبرو و عزت افراد جامعه تاثیر منفی می‌گذارد، مثل زنا (که در کشورهای غربی به پیشه و ران آن جوازنامه داده می‌شود) تعلیم رقص، موسیقی، ساختن مجسمه و بت، و شراب و مواد مخدر، و تجارتی که در آن فریب و ظلم باشد، یا بهره برداری از راه‌های که اسلام از آن منع نموده مانند تجارت شراب، مواد مخدر، خنزیر، بت و مجسمه و غیره،

خداوند ﷻ می‌فرماید: ﴿وَلَا تَأْكُلُوا أَمْوَالَكُمْ بَيْنَكُمْ بِالْبَاطِلِ وَتُدْلُوا بِهَا إِلَى الْحُكَّامِ

لِتَأْكُلُوا فَرِيقًا مِنْ أَمْوَالِ النَّاسِ بِالْإِثْمِ وَأَنْتُمْ تَعْلَمُونَ﴾ البقرة: ۱۸۸

ترجمه: (مال‌های خود را در بین خویش به ناحق مخورید بطوریکه آنرا به حاکمان رشوت بدهید و بدین وسیله قسمتی از مال مردم را به ناحق بخورید در حالیکه شما می‌دانید).

یعنی کسی از شما مال دیگری را به ناحق نخورد پس درین قمار، فریب، غارت انکار حقوق دیگران و گرفتن مال کسیکه وی بدادن آن راضی نباشد و یا اینکه شریعت آنرا حرام گفته باشد اگر چه به توافق طرفین صورت گرفته باشد مانند پولی که از راه زنا بدست آورده شود، و مبلغی که به فال بین داده می شود، و پول شراب و خنزیر و غیره داخل است.

پیامبر اسلام ﷺ زشتی روزی حرام را چنین بیان می کنند: (ای مردم! حقا که خداوند جلّ و علاّ پاک است، جز پاک چیزی دیگر را نمیپذیرد، و خداوند جلّ و علاّ به آنچه پیامبرانش را امر نموده بود، مؤمنان را نیز امر فرموده است، سپس این آیات را تلاوت نمودند: ﴿يَا أَيُّهَا الرُّسُلُ كُلُوا مِنَ الطَّيِّبَاتِ وَاعْمَلُوا صَالِحًا إِنِّي بِمَا

تَعْمَلُونَ عَلِيمٌ﴾ المؤمنون: ۵۱

ترجمه: (ای پیامبران! از خوردنی های پاکیزه بخورید و عمل نیکو انجام دهید، بی گمان من به آنچه انجام می دهید آگاهم) و این آیت را نیز تلاوت

نمودند: ﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا كُلُوا مِن طَيِّبَاتِ مَا رَزَقْنَاكُمْ﴾ البقرة: ۱۷۲

ترجمه: (ای مؤمنان! از چیزهای پاکیزه ای که برای شما روزی گردانیده ایم بخورید).

سپس در مورد شخصیکه سفر دراز و طولانی را می پیماید، که گرد، غبار و آشفستگی بر چهره اش هویداست، دو دست خود را بسوی آسمان بلند می نماید و می گوید: ای پروردگار! ای پروردگار! ای پروردگار! در حالیکه

خوراکش و نوشیدنش از حرام، پوشاکش از حرام و از حرام تغذیه نموده پس چگونه دعایش مستجاب گردد؟!^(۱).

از کعب بن عجره رضی الله عنه روایت است که پیامبر خدا صلی الله علیه و آله فرمودند: (ای کعب پسر عجره! گوشتی که از حرام بروید، آتش دوزخ سزاوارش است)^(۲).

لذا از این آیات و احادیث روشن می گردد که حصول رزق حلال سبب خوشبختی مسلمان در دنیا و آخرت شده بر عکس کسب حرام انسان را به بدبختی های دنیوی و اخروی کشانیده مانع قبول دعا و عبادت وی می شود. پس هر آنچیزی را که اسلام، خوردن، تعامل، و استعمالش را حرام قرار داده یا اینکه باعث ضرر می شود، تجارت و زراعت آن نیز حرام است مانند زراعت و تجارت مواد مخدر. این عذر پذیرفته نمی شود که شخصی بگوید من مواد مخدر را کشت می کنم تا بالای کفار بفروشم، مسلمان اجازه ندارد اشیای حرام را رواج دهد و اجازه ندارد حیوان خنزیر را پرورش داده و بالای نصاری بفروشد، پیامبر خدا صلی الله علیه و آله فروش انگور حلال را بالای کسیکه از آن شراب می سازد حرام قرار داده است.

فلذا حصول رزق و دارائی از راه مواد مخدر چه زراعت یا تجارت باشد، حرام بوده باعث بدبختی ها و رنجها می شود، چنانکه بسیاری از پیشه وران این مواد در ابتداء پول هنگفتی را بدست می آورند ولی بلاّ خره به مشکلی دچار می شوند که همه دارو ندار شان به بادفنا رفته و تهیدست می شوند، پس

۱- روایت مسلم ۸۵/۳.

۲- روایت ترمذی ۵۱۳/۲.

باید از چنین مردمان عبرت گرفت، و از خداوند خواستار روزی پاک و حلال شد، و در پی کارها و پیشه های مباح شویم، تا رضامندی خداوند را حاصل نمایم.

(مترجم)

تعریف مواد مخدر

تعریف لغوی مواد مخدر:

مخدرات یا مخدر از کلمه (الخدر) گرفته شده که بمعنای ضعف سستی، نرمی و ناتوانی است همچنان به معنای سردی نیز آمده، در مجموع معنای ترس، کندی، حیرانی، تردد، تنبلی، بی غیرتی و بی همتی را در بر می گیرد و همه این صفات در شخص معتاد به مواد مخدر و هرنشه کننده دیگرچه جامد و چه مایع باشد، پیداست.

تعریف اصطلاحی مواد مخدر:

در باره مواد مخدر تعاریفات زیادی آمده که بهترین این تعریف ها اینست: (هر مواد خام یا ساخته شده که دارای عناصر تحریک کننده یا تسکین دهنده که در غیر موارد طبی یا صنعتی بکار برده شود و استعمال این مواد شخص را به مداومت و عملی شدن و معتاد شدن بکشاند و ضررهایش بالای افراد اجتماع چه از نگاه جسمی یا روحی و یا اجتماعی ظاهر گردد مواد مخدر گفته می شود) این تعریف همه انواع و اقسام مواد مخدر موجوده را در عصر حاضر و آنچه در آینده کشف شود در بر می گیرد.

انواع مواد مخدر:

مواد مخدر را میتوان به سه دسته تقسیم نمود:

۱- مواد مخدر طبیعی که از نباتات بدست می آید مثل چرس، افیون، (کونار)، نبات پان و تنباکو.

۲- مواد مخدر مصنوعی: این مواد از شیریه نباتات مخدر گرفته شده و بعد از تعاملات کیمیاوی ساده که بالای آنها اجرا می گردد و در نتیجه شکل

آنها تغییر میدهد، و عبارت از هیروئین، کوکائین، کودائین و موروفین می باشد.

۳- مواد مخدر اختراع شده: این مواد مخدر با دو نوع بالاکه از نباتات و یا شیره آن بدست می آید ارتباطی نداشته و از بعضی مواد کیمیاوی ترکیب شده بدست می آید ولی تأثیر آن همانند مواد مخدر طبیعی و مصنوعی می باشد مانند مواد خواب آور، ضد خواب، تسکین دهنده و بیهوش کننده، و خطرناکترین این مواد که استعمال کننده را معتاد میسازد همانا هیروئین، کوکائین، مورفین، افیون، چرس میباشد.

حکم مواد مخدر

دین مبین اسلام انسان را به همه خوبی ها و استفاده از هر آنچیزیکه مفید تمام میشود امر نموده و از هر آنچیزیکه زیان آور است منع می نماید قسمیکه در حدیث شریف آمده: (به خود و دیگران زیان مرسال)^(۱) به همین منظور استفاده از مواد مخدر را دین اسلام حرام قرار داده است چون باعث ضرر جسمی و مفسد زیادی می شود، و همانطوریکه شراب و سائر مواد نشه آور ضررهای بی شماری دارد مواد مخدر نیز باهمه انواع و اقسامش خساره های جانی، مالی، اجتماعی و اخلاقی را در پی دارد، زیرا علت و انگیزه در بین هر دویکی می باشد. به همین منظور دلایل حرام بودن مواد مخدر را که قرآن کریم و سنت مطهر پیامبر اسلام ﷺ و اجماع امت و قیاس بیان نموده خدمت تان ذکر می نمائیم.

دلیل از قرآن کریم:

* خداوند جلّ و علا می فرماید: ﴿الَّذِينَ يَتَّبِعُونَ الرَّسُولَ النَّبِيَّ الْأُمِّيَّ الَّذِي يَجِدُونَهُ مَكْنُوبًا عِنْدَهُمْ فِي التَّوْرَةِ وَالْإِنْجِيلِ يَأْمُرُهُمْ بِالْمَعْرُوفِ وَيَنْهَاهُمْ عَنِ الْمُنْكَرِ وَيُحِلُّ لَهُمُ الطَّيِّبَاتِ وَيُحَرِّمُ عَلَيْهِمُ الْخَبَائِثَ وَيَضَعُ عَنْهُمْ إِصْرَهُمْ وَالْأَغْلَالَ الَّتِي كَانَتْ عَلَيْهِمْ ۚ فَاَلَّذِينَ أَمْنُوا بِهِ وَعَزَّرُوهُ وَنَصَرُوهُ وَاتَّبَعُوا النُّورَ الَّذِي أُنْزِلَ مَعَهُ ۚ أُولَٰئِكَ هُمُ الْمُفْلِحُونَ﴾ الأعراف: ۱۵۷

ترجمه: (آنهاییکه پیامبر نبی امی - ناخوان - را پیروی می کنند که نام او را در نزد خود هم در تورات وهم در انجیل نوشته می یابند، ایشانرا به معروف یعنی

پسندیده امر می کند و ایشان را از منکر یعنی ناپسند باز می دارد، و برای شان چیزهای پاک را حلال می گرداند و برای شان چیزهای پلید را حرام می سازد و بارهای سنگین شان، و طوقی را که برگردن شان است برمی دارد).

علما از آیه مبارکه فوق این اصل مسلم را استنباط نموده اند که هر چیز خوب و پاکیزه مباح و هر چیز پلید و خبیث حرام می باشد. پس اگر ما مواد مخدر را زیر این اصل قرار دهیم آیا انسان عاقل و هوشیار چنین خواهد گفت که این مواد مخدر خوب و پاک و مباح است؟ گمان نکنم که شخصی چنین بگوید، بلکه همه مردمان عاقل متفق به پلیدی و حرام بودن مواد مخدر هستند چون ضررها و زیانهای بی شمار در آن نهفته است که به همه هویدا و آشکار است.

* خداوند جلّ و علا می فرماید: ﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا لَا تَقْرَبُوا الصَّلَاةَ وَأَنْتُمْ سُكَرَىٰ

حَتَّىٰ تَعْلَمُوا مَا تَقُولُونَ ﴿۴۳﴾ النساء: ۴۳

ترجمه: (ای مومنان! زمانیکه نشه هستید به نماز نزدیک مشوید تا هر آنچه را می گوئید بدانید).

خداوند جلّ و علا می فرماید: ﴿يَسْأَلُونَكَ عَنِ الْخَمْرِ وَالْمَيْسِرِ ۖ قُلْ فِيهِمَا إِثْمٌ كَبِيرٌ

وَمَنْفَعٌ لِلنَّاسِ وَإِنَّهُمَا أَكْبَرُ مِنْ نَفْعِهِمَا ﴿۲۱۹﴾ البقرة: ۲۱۹

ترجمه: (از تو در باره شراب و قمار می پرسند، بگو در آنها برای مردم گناه بزرگ و منفعت های است، و گناه آن از نفع آن بزرگتر است).

خداوند می فرماید: ﴿يَتَأْتِيهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا إِنَّمَا الْخَمْرُ وَالْمَيْسِرُ وَالْأَنْصَابُ وَالْأَزْلَمُ رِجْسٌ مِّنْ عَمَلِ الشَّيْطَانِ فَاجْتَنِبُوهُ لَعَلَّكُمْ تُفْلِحُونَ ﴿٩٠﴾ إِنَّمَا يُرِيدُ الشَّيْطَانُ أَنْ يُوقَعَ بَيْنَكُمْ الْعَدَوَّةَ وَالْبَغْضَاءَ فِي الْخَمْرِ وَالْمَيْسِرِ وَيَصُدَّكُمْ عَنْ ذِكْرِ اللَّهِ وَعَنِ الصَّلَاةِ فَهَلْ أَنْتُمْ مُنْهَوُونَ﴾ المائدة: ٩١

ترجمه: (ای مومنان! شراب، قمار، سنگ های نصب شده برای پرستش و بخت آزمائی به وسیله تیرها پلید است از کردار شیطان بنابراین از آن دوری کنید تا باشد که رستگار شوید، بی گمان شیطان می خواهد تا به وسیله شراب و قمار دشمنی و نفرت را میان شما ایجاد کند، و شما را از ذکر خداوند و از نماز باز دارد، پس آیا شما ازین اعمال ناشایسته اجتناب نمی کنید؟!).

در آیات فوق که خداوند جلّ و علا شراب را به تدریج را برانسان حرام قرار داده، زیان های گوناگون آنرا نیز بیان نموده است و کلمه (خمر) یعنی شراب به معنای پنهان و پوشش می باشد (عقل را می پوشاند) پس همین خواص بلکه بالاتر از آن در مواد مخدر وجود دارد.

شیخ الإسلام ابن تیمیہ رحمہ اللہ می فرماید: استعمال مقدار کمی چرس نزد اغلب علماء مانند باقی مواد نشه حرام است و فرقی بین اشیای نشه آور از لحاظ اینکه خوردنی یا نوشیدنی جامد و یا مایع باشد وجود ندارد^(۱).

خداوند می فرماید: ﴿وَلَا تَقْتُلُوا أَنْفُسَكُمْ إِنَّ اللَّهَ كَانَ بِكُمْ رَحِيمًا﴾ النساء: ۲۹

ترجمه: (و خویشان را مکشید حقا که خداوند به شما مهربان است).

خداوند جلّ و علا می فرماید: ﴿وَلَا تُلْقُوا بِأَيْدِيكُمْ إِلَى التَّهْلُكَةِ﴾ البقرة: ۱۹۵

ترجمه: (و خود را بدست خویش به تهلکه نیندازید).

این دو آیت حفظ صحت بدن و عدم افگندن نفس را در هلاکت، بالای انسان واجب قرار میدهد (در صورتیکه مصلحت بالاتر مانند جهاد در راه خداوند وجود نداشته باشد) حال آنکه علم طب ضررهای ناشی از مواد مخدر بالای صحت و کشانیدن معتاد به این مواد را به دیوانگی و حتی مرگ ثابت نموده است.

اطبا و دانشمندان زیان های این مواد را بطور مستند ذکر نموده اند، شیخ الإسلام ابن تیمیه رحمته الله و امام زرکشی رحمته الله به برخی از ضرر های این مواد اشاره نموده اند، ابن تیمیه رحمته الله چنین می فرماید: (چرس شخص معتاد را نشه نموده وی را مست و بی هوش می نماید، نامردی، زن صفتی و دیوئی را در نفس معتاد جا می دهد حتی بالای مزاج تأثیر نموده انسان بزرگ وقوی را چون اسفنج ضعیف و ناتوان گردانیده در مقابل پرخور گردیده، وباعث دیوانگی انسان میشود، چنانکه سرنوشت اکثر معتادین به این مواد به دیوانگی پیوسته است)^(۱).

زرکشی رحمته الله چنین می نگارد: (بعضی مردم با استعمال این مواد به مرحله رسیده اند که عقل و هوش خود را از دست داده حتی منجر به مرگ شان شده است)^(۲).

۱- مجموع فتاوی جلد ۳۴ ص ۲۰۵

۲- زهر العریش ص ۱۰۲

دلیل از سنت مطهر:

- * - از عبدالله بن عمر رضی الله عنه روایت است که پیامبر صلی الله علیه و آله فرموده است: (هر چیز نشه کننده شراب است، و هر شراب حرام است)^(۱).
- * - از جابر بن عبدالله رضی الله عنه روایت شده که پیامبر خدا صلی الله علیه و آله فرموده اند: (آنچه مقدار زیادش نشه نماید، پس مقدار کم آن نیز حرام است)^(۲).
- * - ام سلمه رضی الله عنها چنین روایت می کند: (پیامبر خدا از هر آنچه که نشه می نماید و سستی و ناتوانی را به بار می آورد منع نموده است)^(۳).
- احادیث بالا به صراحت شراب و هر نشه آور دیگر را حرام قرار داده است، و مواد مخدر نیز مانند سایر اشیای نشه آور داخل این حکم بوده بلکه در هلاک نمودن و از بین بردن انسان به مراتب بلندتر از آنهاست.
- ابن حجر رحمته الله در فتح الباری چنین می فرماید: (بدون قید، علما از فرموده پیامبر صلی الله علیه و آله (هر نشه آور حرام است) استنباط نموده اند که هرآنچه نشه آور است، اگر چه آشامیدنی هم نباشد، حرام است، پس چرس و غیره درین حکم داخل است)^(۴).
- عظیم آبادی رحمته الله قول طیبی رحمته الله را در عون المعبود چنین نقل می کند: (بعید نخواهد بود که در حرام بودن چرس و بنگ و هر آنچه که باعث سستی و

۱- متفق علیه.

۲- روایت ابو داؤد ۸۷/۴.

۳- روایت احمد ۲۷۳/۴.

۴- فتح الباری ۳۸/۱۰.

زوال عقل می‌شود، از این حدیث دلیل گرفت چون سبب و علت - بی هوشی - در همه یکی است^(۱).

دلیل اجماع:

اجماع امت را بر حرام بودن مواد مخدر و هر آنچه که سبب بی هوشی، مستی و نشه می‌شود چه مایع باشد یا جامد، علمای ذیل تاکید می‌نمایند، امثال شیخ الإسلام ابن تیمیه رحمته الله، زرکشی:، عظیم آبادی رحمته الله، ابن حجر الهیتمی رحمته الله، خطابی رحمته الله، عراقی رحمته الله، قرافی رحمته الله و غیره و کسیکه آنرا حلال بداند کافراست، و امامان چهار مذهب بخاطر نبودن این مواد در عصر شان ابراز نظر نکرده اند.

دلیل قیاس:

* - در استعمال مواد مخدر تجاوز بالای نیازمندی های پنجگانه که اسلام در راه حفظ و نگهبانی آنها با همه وسایل و امکانات کوشیده است (حفاظت از دین، جان، نسل، مال، عقل) و تجاوز بالای هر یک از این نیازمندی ها را جنایت بسا بزرگ خوانده و بخاطر حفظ و نگهداشت فرد و جامعه مجازات شدیدی را بر جنایت کاران این نیازمندی ها وضع نموده است.

* - مواد مخدر بالای فرد و جامعه تاثیرات بد و خطرناکی، از لحاظ دینی، صحتی، اقتصادی، امنی و روانی دارد، پس همچو ضررهای ناشی از مواد مخدر در ذات خودش برای منع و سرزنش استعمال کننده آن کافیست.

۱- عون المعبود ۱۰/۱۲۷.

* - مواد مخدرمانند شراب مسلمان را از ذکر خداوند و از نماز باز می‌دارد، مواد مخدرمراه با بی‌هوشی و نشه، سستی کسالت و ضعف را به بارآورده که شاید ساعت‌ها طول بکشد، خداوند جَلَّ جَلَالُهُ می‌فرماید: ﴿إِنَّمَا يُرِيدُ الشَّيْطَانُ أَنْ يُوقَعَ بَيْنَكُمْ الْعَدَاوَةَ وَالْبَغْضَاءَ فِي الْخَمْرِ وَالْمَيْسِرِ وَيَصُدَّكُمْ عَنْ ذِكْرِ اللَّهِ وَعَنِ الصَّلَاةِ فَهَلْ أَنْتُمْ مُنْهَوْنَ﴾ المائدة: ۹۱

ترجمه: (بی‌گمان شیطان می‌خواهد تا به وسیله شراب و قمار دشمنی و نفرت را میان شما ایجاد کند و شما را از ذکر خدا و از نماز باز دارد، پس آیا شما ازین اعمال ناشایسته اجتناب نمی‌کنید؟!)

استعمال مواد مخدر راه را برای جرایم و جنایات بزرگ هموار نموده و معتاد را به ارتکاب جرمه و جنایت می‌کشاند، شخص معتاد به مواد مخدر بخاطر بدست آوردن این مواد جاننش را در خطر مرگ انداخته همه سختی‌ها را متحمل میشود و اگر ناچار آید دست به غارت، دزدی و قتل خواهد زد، بررسی و تحقیقات زیادی که با بعضی زندانیان صورت گرفته است تأیید و تصدیق کننده آنچه گفتیم می‌باشد.

حکم زراعت و تجارت مواد مخدر

زراعت مواد مخدر و تجارت آن، با وجود انگیزه های مختلفش حرام است، زیرا ضرر و زیان آن بالای فرد و جامعه بطور مستقیم تاثیر می نماید، در عین زمان همکاری با تجاوز فساد و پخش فرومایگی و همدستی با جنایت کاران و مجرمین می باشد خداوند عز و جل چنین می فرماید: ﴿وَتَعَاوَنُوا عَلَى الْبِرِّ وَالتَّقْوَىٰ وَلَا تَعَاوَنُوا عَلَى الْإِثْمِ وَالْعُدْوَانِ﴾ المائدة: ۲.

ترجمه: (ودر نیکو کاری و پرهیزگاری یکدیگر را کمک کنید و در گناه و ظلم کمک ننمائید).

و در سنت پیامبر بزرگ اسلام دلایل مشخص و مستندی مبنی برحرام بودن خرید و فروش شراب وارد شده منجمله آنچه از جابر رضی الله عنه روایت است که رسول الله صلی الله علیه و آله فرموده اند: (به تاکید خداوند فروش شراب لاشه مردار، خنزیر -خوک- و بت ها را حرام نموده است). متفق علیه.

دلایل واضح مبنی بر آنکه خداوند استفاده و منفعت از هر آنچه حرام است منع نموده وجود دارد، پس خرید و فروش، و استفاده از پول آنرا نیز حرام قرار داده است، از ابوهریره رضی الله عنه روایت است که پیامبر بزرگ اسلام فرموده اند: (خداوند یهود را هلاک کند، که چربی را بر ایشان حرام نمود سپس آنرا فروختند و از پولش استفاده نمودند). متفق علیه.

پس نظر به دلایلی که ذکر شد به طور آشکار برای ما ثابت می شود که هر آن چیزیکه دارای خواص بی هوش کننده و نشه آور- خمر- باشد حرام است و مواد مخدر نیز دارای چنین صفات بوده، مثل شراب خرید و فروش آن ممنوع و حرام می باشد.

پس هر آنچیزی را که خداوند عز و جل حرام نموده است و از خرید و فروش آن منع نموده بدیهی است که تجارت با مواد مخدر نیز داخل این حکم است پس واضح می شود که تجارت بامواد مخدر و پیشه گرفتن و بدست آوردن فایده بوسیله آن حرام است، خداوند عز و جل در مورد بدست آوردن مال از راه های

نامشروع چنین می فرماید: ﴿وَلَا تَأْكُلُوا أَمْوَالَكُمْ بَيْنَكُمْ بِالْبَاطِلِ﴾ البقرة: ۱۸۸

ترجمه: (و مال های خود را در بین خویش به ناحق مخورید) در مورد بدست آوردن مال از راه های نامشروع و ناحق علمای تفسیر چنین اموال را به دو دسته تقسیم نموده اند:

* - بدست آوردن مال از راه ظلم، (دزدی، خیانت، غارت) و هر آنچه که سرانجامش به این کارهای نا شایسته می کشاند.

* - بدست آوردن مال از راه هایکه منع قرار داده شده است مثل بدست آوردن مال از راه قمار و پیمان و قرار دادهای نامشروع و حرام مثل سودگرفتن، و فروش آنچه که خداوند منفعت بردن از آن را حرام قرار داده است، مثل شراب و هر چیزیکه مثل شراب باشد مانند مواد مخدر، پس بدست آوردن مال از راه های که ذکر شد همه حرام بوده، اگر چه با توافق و رضایت هر دو طرف صورت گرفته باشد.

کسب و منفعت از راه تجارت و زراعت مواد مخدر نظربه حدیث شریف ذیل حرام می باشد. پیامبر صلی الله علیه و آله می فرماید: (به تاکید هرگاه خداوند چیزی را حرام نماید، پول آنرا نیز حرام قرار می دهد)^(۱). همینطور کشت و زراعت مواد

۱- روایت الدار قطنی ۷/۳.

مخدر ناجایز و حرام می‌باشد چون این کار باعث ترویج مواد مخدر بین اقشار جامعه شده در نتیجه خشم و غضب خداوند را ببار می‌آورد و درعین وقت کسیکه آنرا کشت می‌نماید به مبتلا شدن و معتاد شدن و رواج یافتن این مواد مهلک در بین مردم رضایت دارد، و معلوم است رضایت و خشنودی در گناه، گناه شمرده می‌شود.

چنانکه علمای فقه فروختن انگور را بالای کسیکه از آن شراب می‌سازد حرام قرار داده اند همچنان فروش سلاح را در وقت فتنه نیز حرام گفته اند، پس باز داشتن از کشت مواد مخدر و تجارت با آن سزاوارتر از شراب و فروش سلاح در وقت فتنه می‌باشد.

پیامبر ﷺ چنین می‌فرمایند: (خداوند ﷻ بر شراب، و شیره کش آن، و نوشنده و ساقی آن، و فروشنده، و خریدار آن، حامل و بارکش آن و بار شده بسویش، و برخوردارنده پولش، لعنت و نفرین فرستاده است)^(۱).

ابن حزم رحمته الله در کتاب محلی می‌نگارد: (هر چیزیکه مقدار زیادش کسی را نشه و بی‌هوش کند پس یک قطره یا اضافه تراز آن تا مقدار زیادش شراب بوده، تصرف، فروش، نوشیدن استعمال نمودن آن بالای همه حرام است)^(۲).

ابن عابدین حنفی رحمته الله می‌فرماید: (و در مورد فروش چرس از ابن نجیم رحمته الله «که از علمای معروف حنفی است» پرسیده شد که آیا جایز است؟ در جواب

۱- روایت طبرانی در کبیر ۵۰/۹.

۲- محلی ۵۶۲/۷.

نوشت: جایز نیست، لذا ازین جواب فهمیده می‌شود که ناجایز بودنش به معنای حرام بودن است...^(۱).

ابن قیم رحمته الله می‌فرماید: (هر چیزیکه نشه آور است خواه مایع باشد یا جامد، در حکم شراب داخل است... ولقمه نفرین شده (چرس) نظربه احادیث صحیح و مستند پیامبر صلی الله علیه و آله که طعنی در سندش و اجمالی در متنش نیست شراب محسوب شده است)^(۲).

۱- حاشیه ابن عابدین ۴۵۴/۶

۲- زاد المعاد ۴۶۳/۴

حکمت در حرام بودن مواد مخدر

دین مبین اسلام رحمتی بر بندگان خداوند ﷻ است، خداوند ﷻ پیامبرش ﷺ را مخاطب قرار داده می‌فرماید: ﴿وَمَا أَرْسَلْنَاكَ إِلَّا رَحْمَةً لِّلْعَالَمِينَ﴾ (الأنبياء: ۱۰۷ ترجمه: (و ترا جز مرحمتی برای جهانیان نفرستادیم). این رحمت و مهربانی بطور آشکار در رهایی بشریت به واسطه پیامبر بزرگ اسلام محمد ﷺ زمانیکه آنها را از تاریکی به روشنی، و از نادانی و گمراهی و پرستش بندگان، به عبادت و بندگی پروردگار جهان، و از تنگی دنیا به فراخی آخرت کشانید، واضح است.

خداوند ﷻ می‌فرماید: ﴿وَكُنْتُمْ عَلَىٰ شَفَا حُفْرَةٍ مِّنَ النَّارِ فَأَنْقَذَكُم مِّنْهَا كَذَلِكَ يُبَيِّنُ اللَّهُ لَكُمُ آيَاتِهِ لَعَلَّكُمْ تَهْتَدُونَ﴾ آل عمران: ۱۰۳

ترجمه: (و شما برکناره گودالی از آتش قرار داشتید پس شمارا از آن نجات داد به این ترتیب خداوند آیات خود را به شما بیان میکند تا باشد که شما راه یابید).

و از نشانه های مهربانی و عطوفت پیامبر ﷺ بر عالمیان توصیه نمودن آنها به نیکی و باز داشتن آنها از بدی، و حلال گردانیدن چیزهای پاک و حرام گردانیدن چیزهای ناپاک و نجس برای آنها می‌باشد چنانکه سختی ها و زنجیرهای قهر را از بندگان خدا کنار گذاشت، پس در شریعت اسلامی آنچه که بالاتر از وسع و طاقت انسان باشد وجود ندارد و این فضل و مهربانی و منت بزرگ خداوند ﷻ بالای بندگان است خداوند ﷻ می‌فرماید ﴿وَلَوْ شَاءَ

اللَّهُ لَأَعْنَتَكُمْ إِنَّ اللَّهَ عَزِيزٌ حَكِيمٌ﴾ البقرة: ۲۲۰

ترجمه: (و اگر خداوند بخواهد شما را به زحمت می اندازد حقا که خداوند غالب و باحکمت است).

برای آنکه به ما روشن گردد که چرا اسلام مواد مخدر را حرام گفته، نظر دقیق در تاثیر این مواد بالای نیازمندی های پنجگانه که به اتفاق همه حفاظت و نگهداری از آنها واجب است (حفظ دین، جان، نسل، مال و عقل) نظر اندازی می نمایم.

بدون شک که مواد مخدر تاثیر عمیق بالای این نیازمندیها نموده، بنیاد و تهداب آنرا متزلزل و ویران می سازد، و می توان در بخش های ذیل آنرا واضح ساخت: -

الف: - از جمله این نیازمندیها یگانه چیزیکه بطور مشخص به سبب موادمخدر آسیب پذیر است عقل انسان است، این نعمت بزرگ که پروردگار عز و جل برای انسان لطف نموده و انسان بوسیله آن راه های خیر و هدایت را درک نموده، و پروردگار خود را عبادت می نماید. خداوند عز و جل در قرآن کریم عاقلان را در چند موضع تعریف و تمجید نموده است، اما وقتی که عقل در راه درست و صحیح کار گرفته نشود، جای تاسف است، خداوند عز و جل از حال دوزخیان در حالیکه آنها فریاد می زنند چنین حکایت میکند: ﴿وَقَالُوا

لَوْ كُنَّا نَسْمَعُ أَوْ نَعْقِلُ مَا كُنَّا فِي أَصْحَابِ السَّعِيرِ﴾ الملك: ۱۰

ترجمه: (ومی گویند اگر در دنیا گوش فرا می دادیم یا تعقل می کردیم حالا در زمره اهل دوزخ نمی بودیم). در جای دیگری می فرماید: ﴿إِنَّ فِي ذَلِكَ لَمَنْ كَانَ لَهُ قَلْبٌ أَوْ أَلْقَى السَّمْعَ وَهُوَ شَهِيدٌ﴾ ق: ۳۷

ترجمه: (بی گمان درین پندیست برای کسیکه صاحب دل باشد یا گوش فرا دهد و متوجه باشد).

همین عقل انسان بود که خداوند آنرا پیشوا و جانشین در روی زمین قرار داد و همه موجودات را برایش مسخرکرد ولی بازهم قربانی جرعه از شراب یا پارچه از چرس یا افیون و غیره پلیدی ها میشود! پس افسوس به حال کسیکه عقل خود را قربانی این چنین لذت ها و خوشی های خیالی و کوتاه مدت نموده آنرا تباه و برباد می دهد، این لذت و مستی های خیالی، آفات و مصایب خطرناکی در پی دارد که انسان را بدتر از حیوانات می سازد، پس چه فرقی میان شخصیکه عقل خود را توسط شراب به بربادی می کشاند و شخصیکه بوسیله مواد مخدر آنرا تباه می کند؟! همه دیانت های آسمانی گذشته توجه خاص به این نیازمندیهای پنجگانه داشته اند پس آیا ممکن است، دین اسلام که آخرین دیانت ها در روی زمین است و همه خوبیهای خاص وعام را در بر دارد راضی به آن باشد تا فردی از افراد منسوب به آن دیوانه وار چیزی رانداند و یا بطرف دیوانگی روان باشد؟! ابداً اینطور نخواهد بود و این پلیدی ها را ابداً برای آنها اجازه نخواهد داد.

ب: - مواد مخدر فساد دینی را به بار می آورد، دینی که بخاطر آن انسان آفریده شده است خداوند جل جلاله می فرماید: ﴿وَمَا خَلَقْتُ الْجِنَّ وَالْإِنْسَ إِلَّا لِيَعْبُدُونِ﴾ الذاریات: ۵۶

ترجمه: (جن و انس را نیافریده ام مگر برای اینکه مرا پرستش کنند). مواد مخدر همانند شراب پلید و از عمل شیطان است خداوند جل جلاله می فرماید: ﴿يَتَأْتِيَ الَّذِينَ آمَنُوا إِنَّمَا الْخَمْرُ وَالْمَيْسِرُ وَالْأَنْصَابُ وَالْأَزْلَمُ رِجْسٌ مِّنْ عَمَلِ الشَّيْطَانِ فَاجْتَنِبُوهُ لَعَلَّكُمْ تُفْلِحُونَ﴾ المائدة: ۹۰

ترجمه: (ای مومنان! شراب، قمار، سنگ های نصب شده برای پرستش و بخت آزمائی به وسیله تیرها پلید است از کردار شیطان، بنابراین از آن دوری کنید تا باشد که رستگار شوید، بی گمان شیطان می خواهد تا به وسیله شراب و قمار دشمنی و نفرت را میان شما ایجاد کند، و شمارا از ذکر خداوند و از نماز بازدارد، پس آیا شما از این اعمال ناشایسته اجتناب نمی کنید)؟!

مواد مخدر بنده را از نماز و ذکر خداوند باز می دارد، و هر چیزیکه مانع عبادت بنده شود مانند شراب است و فرقی میان آنها نیست مثل چرس، بنگ، هیروین، افیون و غیره.... پس زیان مواد مخدر بالاتر از شراب است چون شیطان شخص معتاد به مواد مخدر را از نماز، ذکر خداوند، قرائت قرآن و همه عباداتیکه به طهارت، وپاکی قلب و اخلاص ضرورت دارد مانع واقع می شود، شخص معتاد به مواد مخدر، قادر به چنین اعمال نیک شده نمیتواند، چون خودش فاقد عقل و هوش است و فرقی میان پاکی و پلیدی، خوبی و بدی

را کرده نمیتواند، و اینجاست که حکمت خداوند عز وجل در مباح نمودن اشیای پاک و خوب، و حرام نمودن ناپاکی ها و پلیدی ها ثابت می شود، پس بدانیم که خداوند عز وجل برای بندگان نیکوئی و سودمندی را برگزیده ولی اکثر مردم از آن غافلند.

ج: - مواد مخدر راه را برای تلف و بربادی مال هموار می سازد همین مال است که وسیله قوام زندگی مردم است، خداوند عز وجل می فرماید: ﴿وَلَا تُؤْتُوا السُّفَهَاءَ أَمْوَالَكُمُ الَّتِي جَعَلَ اللَّهُ لَكُمْ قِيَمًا وَارْزُقُوهُمْ فِيهَا وَاكْسُوهُمْ وَقُولُوا لَهُمْ قَوْلًا مَعْرُوفًا﴾ النساء: ۵ ترجمه: (و اموال خود را که خداوند آنرا وسیله قوام زندگی شما گردانیده است به بی خردان مدهید) پس شخصیکه خود را به مواد مخدر مبتلا و معتاد می نماید از نادان ترین و بی خردترین مردمان خواهد بود چون وی پول و مال خود را در راهی به مصرف می رساند که ضرر و زیان آن بطور مستقیم به عقل و بدنش وارد می شود و درین راه تا وقتی مصرف می نماید تا آنکه تهیدست و بینوا شود.

اگر ما شخصی را ببینیم که همه روزه مقداری از پول خود را می سوزاند آیا نمی گویم این شخص دیوانه است؟ و آیا وی را ازین عمل دیوانه وارش باز نمی داریم؟ پس چطور به شخصی که عقل و بدن خود را با مال خود می سوزاند؟! نمیتوان وی را دیوانه نامید؟!

شخص معتاد به مواد مخدر بخاطر بدست آوردن آن خود را در خطر مرگ قرار داده همه سختی ها را متحمل می شود، و اگر ناچار شود دست به دزدی،

غارت و قتل خواهد زد، این حقیقتی است که اشخاص مبتلا به آن بخاطر بدست آوردن این مواد به چنین اعمال ناشایسته اقدام نموده اند.

د: - استعمال مواد مخدر شرف، آبرو، و پیوندها را در معرض بدنامی قرار میدهد، انسانیکه عقل، خرد، حیاء و دین خود را از دست داده باشد چطور میتواند آبرو و عزت خود را نگهدارد؟ بعضی از علما گفته اند که شخص معتاد به مواد مخدر بی غیرت و دیوث می باشد و اگر تجاوزی بالای ناموس و آبرویش صورت بگیرد اعتنائی با آن نکرده عکس العمل نشان نمی دهد.

ه: - مواد مخدر باعث امراض گوناگون شده انسان را به هلاکت میکشاند، پس چنین مواد مهلک و خطرناک چطور برخوردی بانفس انسانی خواهد داشت، آنکه خداوند حفاظت و نگهبانی اش را برانسان واجب گردانیده و از افکندن آن در تهلکه باز داشته است. خداوند عز و جل می فرماید: ﴿وَلَا تُلْقُوا بِأَيْدِيكُمْ إِلَى التَّهْلُكَةِ﴾ البقرة: ۱۹۵

(و خود را بدست خویش به هلاکت نیندازید) و همچنان می فرماید: ﴿وَلَا

تَقْتُلُوا أَنْفُسَكُمْ﴾ النساء: ۲۹

ترجمه: (و خوشتن را مکشید) مواد مخدر راه تباهی و هلاکت را هموار می سازد از همین جاست که شفا خانه های عقلی و عصبی پر از قربانیان مواد مخدر بوده اکثر آنها بسبب سکتة قلبی چشم از دنیا می پوشند، پس اندکی شک و تردید در حرام بودن این وبای خطرناک که نیازمندیهای پنجگانه را همه از بین می برد باقی نخواهد ماند.

نگهداشت از این نیازمندی ها را خداوند برانسان واجب گردانیده و از هرگونه تجاوز و جنایت بالای آن منع نموده است، پس چگونه به چیزی راضی شد که سرانجام انسان را به مرگ می کشاند؟! .

فتاویٰ علما و فیصله‌های سازمان‌های جهانی در مورد مواد مخدر

* فتاویٰ علما در باره مواد مخدر:

از امامان مذاهب و علما در باره مواد مخدر تا قرن ششم هجری کدام نظر و فتوایی روایت نشده است چون در عصر و زمان آنها این مواد وجود نداشت، بعدها زمانی که علما این مواد را شناختند در باره آن به طور مفصل صحبت نموده اند.

حالا نظریات و فتاویٰ بعضی از علمای مذاهب چهارگانه را بطور نمونه ذکر می‌نمائیم:

* - امام التمرتلی حنفی رحمته الله در شرح متن قدوری چنین می‌نویسد: (خوردن بنگ، چرس، آفیون جایز نبوده، همه حرام است، چون عقل را فاسد ساخته تا آنکه شخص، معتاد عیاش، هرزه، فاسد و بی‌نگ شده و او را از نماز و ذکر خداوند جل جلاله باز می‌دارد)^(۱).

* - ابن عابدین حنفی رحمته الله فرمود: (خوردن بنگ و چرس حرام است زیرا هر آنچیزیکه به عقل خلل وارد نموده و آنرا برهم زند، جایز نیست)^(۲).

* - امام قرافی مالکی رحمته الله می‌نگارد: (تناول افیون، بنگ و سیکران^(۳) بقدریکه بالای عقل و حواس انسان تاثیر منفی نماید جایز نیست)^(۴).

همچنان در تهذیب الفروق می‌گوید: (علمای اهل این زمان به حرام بودن نبات معروف به چرس که اهل فسق و فجور آنرا استعمال می‌نمایند

۱- شرح الجوهرة علی متن القدوری ۲/۲۷۰.

۲- حاشیه ابن عابدین ۶/۴۵۷.

۳- گیاهیست که با خوردن آن انسان مست می‌شود.

۴- الفروق ۱/۲۱۸.

متفق اند)^(۱).

* - ابن حجر الهیتمی شافعی رحمته الله می فرماید: (اگر ثابت شود که این مواد مخدر نشه آور است و عقل را می پوشاند استعمال آن از گناه های بزرگ و فسوق مانند شراب است، پس هر آنچیزیکه بانوشیدن و استعمالش، تهدید خداوند وارد شده، این مواد نیز در حکمش داخل است، چون علت مشترک ((زایل شدن عقل)) در هر دو وجود دارد)^(۲).

* - البهوتی حنبلی رحمته الله میگوید: (و خوردن چرس نشه آور مباح نیست)^(۳).

* - شیخ الإسلام ابن تیمیه: می فرماید: (اما چرس ملعون نشه آور، مانند دیگر اشیای نشه کننده بوده، و به اتفاق علما هر چیز نشه آور حرام است، بلکه هر آنچیزیکه عقل را زایل و بی اختیار می نماید خوردن و نوشیدن آن حرام است، اگرچه در ذاتش از نشه کننده ها هم نباشد مانند بنگ، پس هر نشه آور سزاوار فرمان الهی (شلاق) و هر آنچیزیکه نشه آور نیست سبب تعزیر (سرزنش) می شود)^(۴).

ابن قیم جوزی رحمته الله نگاشته: (پس در حرام بودن فروش شراب، فروش هر گونه نشه آور خواه آشامیدنی باشد یا جامد، شیره چیزی باشد یا پخته شده، داخل است، فلهاذا شیره انگور، شراب ساخته شده از کشمش، خرما، جو،

۱- تهذیب الفروق ۲۱۴/۱.

۲- الزواجر ۲۱۲/۱.

۳- کشاف القناع ۱۸۸/۶.

۴- مجموع فتاوی شیخ الاسلام ابن تیمیه ۲۰۴/۳۴.

جواری، عسل، گندم و لقمه لعنت شده (چرس) این لقمه فسق و دگرگون کننده همه داخل این حکم هستند^(۱).

مفتی دیار مصر شیخ عبدالمجید سلیم در جواب سوالی درباره مواد مخدر چنین جواب ارائه کرد: (. بدون شک و شبهه که استعمال این مواد حرام است چون باعث زیان های بزرگ و ناگوار شده، عقل را به تباهی کشانده، بدن را از بین می برد، همچنان ضررهای بی شمار را از خود بجا گذاشته که شریعت اسلامی هرگز به استعمال آن اجازه نمی دهد و به حرام بودن آن حکم نموده است)^(۲).

۹- فتوای علمای بزرگ عربستان سعودی:

علمای بزرگ عربستان سعودی با اتفاق آرا فتوای صادر نمودند که قاچاقبران مواد مخدر اعدام گردند، و ترویج دهندگان آن سرزنش شود، تا از شر آنها جلوگیری صورت گیرد^(۳).

چنانکه کنفرانس جهانی مبارزه با نوشابه های الکلی و مواد مخدر، که در ساحه دانشگاه اسلامی در مدینه منوره در سال ۱۴۰۲هـ برگزار گردیده بود، بر لزوم نبرد و مبارزه علیه نوشابه های الکلی و مواد مخدر با همه وسایل ممکنه، و بر حرام بودن همه مشروبات الکلی و مواد مخدر، این کنفرانس اعمال خود را

۱- زاد المعاد ۴/ ۶۳.

۲- فقه السنة ۲/ ۵۳۳.

۳- مجله البحوث الإسلامية عدد ۸۷/۱۲ عام ۱۴۰۵هـ.

به پایان رسانید^(۱).

این بود توضیحات و فتاوی علمای سرشناس اسلامی که بطور واضح و صریح بر تحریم مواد مخدر با انواع مختلف آن مانند: چرس، هیروئین، افیون، بنگ، و غیره حکم صادر نمودند.

۱۰- فتاوی علمای اهل سنت ایران:

در آخر بحث دلیلی که جامع تمام ادله باشد ذکر می شود و آن اینکه اگر در باره مواد مخدر از طرف شارع ﷺ هیچگونه دلیلی بر حرام بودن آن نمی بود، باز هم از طریق دیگر حرام است و آن منع کردن والیان امر (دولت) است که والیان امر استعمال، تجارت، زراعت، و هم حمل و . . . . آن را ممنوع قرار داده اند و برای آن قوانین مقرر کرده اند و اطاعت از والی امر واجب است در حکمی که در آن نافرمانی خدا و رسول خدا ﷺ نباشد بر این مسئله تمام مسلمین اجماع دارند چنانکه علامه نووی در شرح مسلم باب طاعة الامراء ذکر نموده اند.

از این تایید می شود که ضرر مواد مخدر از مسکرات هم بیشتر و ممنوعیت شدیدتری را در بر دارد. و به همین خاطر مقننین، قانون تند و سختی وضع کرده و زراعت، تجارت و استعمال آن را ممنوع قرار داده اند. و سزاهایی برای متخلفین مقرر کرده و شدیداً مراقب آن هستند که این همه دال بر ممنوع بودن مواد مخدر است^(۲).

۱- مجله البحوث الإسلامية ۸۷/۱۲.

۲- حاشیه رد المحتار للشامی، ج ۶، ص ۷۷.

فیصله سازمان های بین المللی درباره مواد مخدر:

*- در سال ۱۹۰۹ میلادی برای اولین بار کنفرانس جهانی در باره مواد مخدر دایر گردید، که کشور های اشتراک کننده خواستار بررسی مشکلات ناشی از این مواد، و اثرهای ناگوار آن در اجتماع شدند، همچنان این کنفرانس در پایان کارش اعلامیه صادر نمود تا اقدامات لازمه در مورد مبارزه با این مواد خطرناک صورت گیرد.

*- برای دومین بار کنفرانس جهانی بر ضد افیون در سال ۱۹۱۲م در لاهای صورت گرفت که کشورها ی اشتراک کننده متعهد شدند تا انتاج و صادر شدن این مواد را مراقبت نمایند تا این مواد تنها منحصر به امور دارویی گردد.

*- در سال ۱۹۲۵م کنفرانس جهانی در ژنیف دایر گردید، که اشتراک کنندگان این کنفرانس با اتفاق همه در جلوگیری از تجارت افیون و جزای قانونی برقاقبران آن تاکید نمودند.

*- در سال ۱۹۳۶م کنفرانس جهانی برای بار دوم در ژنیف دایر گردید، که از مهمترین فیصله های آن تسلیم نمودن مجرمین به چنگ قانون، و سهولت ارتباط با دواير مبارزه با مواد مخدر بود.

*- در سال های ۱۹۶۱م و ۱۹۷۱م و ۱۹۷۲م کنفرانس های متعددی مبنی بر لزوم مراقبت و پیگیری مواد مخدر، و دواهای بیهوش کننده دایر گردید. این بود فیصله های کشورهای متعدد جهان در مورد این مواد کشنده و مهلک، که در اواخر قرن بیست متوجه خطر این مواد شدند در حالیکه

پیشوای بزرگ جهان حضرت محمد ﷺ از اینگونه موادی که نشه و سستی و کسالت را ببار می آورد، قبل از چهارده قرن مردم را برحذر داشته و منع نموده بودند چنانکه ام سلمه رضی الله عنها از پیامبر بزرگ اسلام صلی الله علیه و آله چنین روایت می کند (پیامبر خدا از آنچیزیکه نشه آور بوده، سستی و ناتوانی را به بار می آورد منع نموده است)^۱.

۱- روایت احمد ۴/۲۷۳.

جزای معتاد، رواج دهنده، قاچاقبر، وکشاورز مواد مخدر:

اول: - جزای شخص معتاد به مواد مخدر:

در مورد حرام بودن مواد مخدر و تعیین جزای شدید بر اشخاص معتاد به آن اختلافی در بین علما وجود ندارد، بخاطریکه وی با مرتکب شدن چنین عمل خود را در هلاکت می افگند، در حالیکه خداوند انسان را در کتابش ازین عمل

منع نموده، می فرماید: ﴿وَلَا تُلْقُوا بِأَيْدِيكُمْ إِلَى التَّهْلُكَةِ﴾ البقرة: ۱۹۵

ترجمه: (و خود را بدست خویش به هلاکت نیندازید). چنانکه وی با این نادانی و بی پروائی مرتکب تجاوز و جنایت بالای بزرگترین نعمتی (عقل) که خداوند بروی ارزانی نموده، شده است و خداوند بسبب همین عقل انسان را وادار به طاعت اوامرش نموده است.

مگر در مورد اینکه شخص معتاد به مواد مخدر مستحق چه جزائی میشود؟ آیا جزای شراب بروی لازم میشود یا اینکه سرزنش و تعزیر میشود؟ از علما دو قول روایت شده که رأی راجح و صحیح همان است که جزای شخص معتاد به مواد مخدر همانا فرمان الهی (شلاق) است مانند کسیکه شراب نوشیده باشد، این نظر شیخ الاسلام ابن تیمیه، ابن القیم، امام ذهبی، امام زرکشی و دیگر علمای بزرگ اسلام است.

اسباب راجح بودن این نظریه:

أ- این نظریه علمای بزرگ اسلام می باشد.

ب- دلایلی که بر حرام بودن شراب آمده، مواد مخدر با تمامی انواعش چه مایع چه جامد چه نوشیدنی چه خوردنی داخل این حکم است.

ج- این حکم از طرف علمای بزرگ عربستان سعودی و سایر علمای بزرگ جهان اسلام صادر شده چنانکه قبلاً ذکر گردید، در این فتوی چنین آمده: ((کسیکه مواد مخدر را استعمال نماید در حق وی حکم شرعی شراب خواری جاری میشود، اما اگر معتاد به این مواد شده باشد و قاضی جزای شلاق را بروی کفایت نبیند، پس میتواند در مورد این چنین اشخاص اجتهاد نماید و تلاش به خرچ دهد تا جزا و سرزنش مناسب بر آنها تعیین نماید، اگر چه قتل هم باشد))^(۱).

دوم: جزای رواج دهنده مواد مخدر:

ترویج مواد مخدر در اجتماع مسلمانان، اخلاق و ارزش ها را از هم پاشده، درعین حال سبب نشر بدی و زشتی ها شده، کمک و همکاری در گناه و تجاوزگری که خداوند عز و جل بندگان را از آن برحذر نموده، می باشد. خداوند عز و جل می فرماید: ﴿وَلَا تَعَاوُزُوا عَلَى الْإِثْمِ وَالْعُدْوَانِ﴾ المائدة: ۲ ترجمه: (و در گناه و ظلم کمک ننمائید).

بنا براین لازم است که جزای آن باز دارنده و نکوهش کننده باشد هر چند جزای چنین اشخاص به حد قتل هم برسد، چنانکه در متن فتوای علمای بزرگ سعودی در باره مواد مخدر آمده: (و کسیکه مواد مخدر را ترویج میدهد، چه از نگاه ساختن، یا وارد نمودن، یا خرید و فروش آن، یا هدیه

نمودن آن به کسی، و یا غیره راه های دیگر، همه در نشر و پخش و ترویج آن یکسانند.

اگر برای اولین بار به اینکار اقدام نموده باشد لازم است که جزا و سرزنش سخت بروی تطبیق گردد، مثل حبس، شلاق و یا جریمه مالی یا هردو باهم، نظربه مقتضای حال شخص که قاضی هر آنچه را در حقش مناسب میبیند، و اگر این عمل دو باره از وی تکرار شد، پس جزای برایش تعیین گردد تا مردم از شرش رهائی یابند، اگر چه به حد قتل هم برسد، چونکه این شخص با این عملش از جمله مفسدین در روی زمین و از جمله کسانیست که جرایم در نفسهای شان بطور بنیادی و عمیق جا گرفته و از آن خلاصی ندارند، علما این مسأله را نیز بررسی نموده اند که قتل نوعی از انواع تعزیر و سرزنش می باشد^(۱).

سوم: جزای قاچاق بران مواد مخدر:

قاچاق مواد مخدر تأثیرات بد بالای فرد و اجتماع همانند رواج دهنده آن دارد، بلکه بالاتراز آن است، بنابراین لازم است که جزا و کیفر قاچاق بران این مواد همانند و یا اضافه تر از ترویج دهندگان آن باشد، سازمان علمای بزرگ عربستان در باره قاچاقبران مواد مخدر چنین فرمان صادر نموده اند: (حکم جزای قاچاق بران مواد مخدر، قتل است، چون به سبب قاچاق این مواد، و داخل نمودنش در بین اجتماع، فساد بزرگ را به بار آورده و خطر آن نه تنها

بالای خود قاچاق بر، بلکه بالای همه امت وتوده ها متوجه خواهد بود، وارد کننده این مواد و شخصیکه آنرا از خارج بدست می آورد سپس برای ترویج دهندگان این مواد را تهیه می کند همه شان در یک صف قرار دارند)^(۱).

چهارم: جزای کشاورزان مواد مخدر:

کسیکه مواد مخدر را کشت می نماید و یا به صنعت آن می پردازد همه در یک حلقه با ترویج دهندگان این مواد قرار دارند، فلذا جزای کشاورزان این مواد تعلق به اجتهاد قاضی یا حاکم مسلمان دارد، اگر باسوختاندن، یا از بین بردن کشتزار، یا سرزنش کشاورز، با شلاق زدن و یا حبس نمودن، یا تعیین جریمه مالی بروی میتواند مانع این عملش در آینده شود، پس این کار را بکند، اگر کشاورز دو باره به این عمل دست زد، قاضی میتواند حکم به قتل وی کند، چون کشت مواد مخدر از جمله بدترین انواع فساد و نشر فرومایگی و اعلان منکرات در اجتماع می باشد- و قبلاً جزای ترویج دهندگان این مواد را ذکر نمودیم، و جزای آنها بر کشاورزان مواد مخدر کاملاً قابل تطبیق است. والله اعلم.

خواننده گرامی: جزاهای را که علمای کرام بر معتادان و ترویج دهندگان و قاچاق بران و کشاورزان مواد مخدر تعیین نموده اند مبنی بر دلایل ذیل که در مورد منع خوردن مال از کسب حرام، نشر و پخش فساد و فرومایگی در

اجتماع، و خرید و فروش آنچه را شریعت حرام قرار داده است می باشد از جمله: -

اولاً: - خداوند عز و جل می فرماید: ﴿وَلَا تَأْكُلُوا أَمْوَالَكُمْ بَيْنَكُمْ بِالْبَاطِلِ﴾ البقرة: ۱۸۸.

ترجمه: (و مال های خود را در بین خویش به ناحق مخورید).

دوم: - خداوند عز و جل می فرماید: ﴿وَتَعَاوَنُوا عَلَى الْبِرِّ وَالتَّقْوَىٰ وَلَا تَعَاوَنُوا عَلَى الْإِثْمِ

وَالْعَدْوَنِ﴾ المائدة: ۲.

(در نیکوکاری و پرهیزگاری یکدیگر را کمک کنید و در گناه و ظلم کمک ننمائید).

سوم: - خداوند عز و جل می فرماید: ﴿إِنَّمَا جَزَاءُ الَّذِينَ يُحَارِبُونَ اللَّهَ وَرَسُولَهُ

وَيَسْعَوْنَ فِي الْأَرْضِ فَسَادًا أَنْ يُقَتَّلُوا أَوْ يُصَلَّبُوا أَوْ تُقَطَّعَ أَيْدِيهِمْ وَأَرْجُلُهُمْ

مِّنْ خَلْفٍ أَوْ يُنْفَوْا مِنَ الْأَرْضِ ذَلِكَ لَهُمْ خِزْيٌ فِي الدُّنْيَا وَلَهُمْ فِي الْآخِرَةِ

عَذَابٌ عَظِيمٌ﴾ المائدة: ۳۳

ترجمه: (بی گمان جزای کسانی که با خداوند و رسول او به جنگ برمی

خیزند و به فسادکاری در زمین سعی می ورزند اینست که کشته شوند یا به دار

زده شوند یا دستها و پاهاى شان از طرف مخالف^(۱) بریده شود یا از زمین دور

ساخته شوند (تبعید شوند).

۱- یعنی دست راست و پای چپ شان، والله اعلم.

چهارم: - پیامبر ﷺ می فرماید: (به تاکید خداوند فروش شراب، لاشه مردار، خنزیر و بت ها را حرام نموده است)^(۱)

پنجم: - پیامبر ﷺ می فرماید: (خداوند یهود را هلاک نماید، خداوند چربی را برایشان حرام نمود سپس آنرا فروختند واز پولش استفاده نمودند)^(۲).

ششم: - پیامبر ﷺ می فرماید: - (بی گمان هرگاه خداوند چیزی را حرام نماید، پولش را نیز حرام قرار میدهد)^(۳).

هفتم: - پیامبر ﷺ می فرمایند: - (خداوند ﷻ بر شراب، و شیره کش آن، و نوشنده، و ساقی آن، و فروشنده و خریدار آن، و بارکش آن و بارشده بسویش، و بر خورنده پولش لعنت و نفرین فرستاده است)^(۴).

پس مواد مخدر بدتر از شراب است به همین منظور هر که در تجارت، کشت، ترویج و قاچاق این مواد به هر شکلی از اشکال و هرگونه انگیزه سهم داشته باشد مورد نفرین خداوند ﷻ قرار خواهد گرفت و مستحق جزای دنیوی و اخروی میگردد.

خوشا به حال آنکه به سخن گوش فرا می دهد، و از پسندیده و شایسته پیروی می کند.

۱- متفق علیه.

۲- متفق علیه.

۳- روایت دار قطنی ۷/۳.

۴- روایت طبرانی ۵۰/۹.